

Podepsání směnky pečlivě zvažte

Vyhnete se blankosměnkám u nebankovních společností. Mívají totiž vysoké úroky

Dana Jakešová
spolupracovnice redakce

Směnka je zvláštním druh cenového papíru. Často slouží jako platební prostředek místo hotovosti. Další funkcí, kterou běžně plní, je zajištění určitého peněžitého závazku, například úvěru. Standardně ji takto využívají banky, ale i nebankovní instituce nebo podnikatelé mezi sebou.

Obrovskou výhodou směnky pro věřitele je rychlá a jednoduchá vymahatelnost. Při soudním procesu se neposuzuje „kauza“, tedy vznik dluhu, ale pouze náležitosti směnky. Věřiteli, nebo chcete-li žalobci, stačí předložit soudu originál směnky, z kterého bude vyplývat, že je jejím majitelem.

Naopak pozice dlužníka je výrazně komplikovaná. Pokud by totiž tvrdil, že není povinen ze směnky plnit, tedy uhradit peníze, bude to muset prokázat. „Lze konstatovat, že v praxi většina sporů ze směnek končí tím, že je dlužník povinen zaplatit směnečnou sumu, přičemž soudním rozhodnutím získává směnečný věřitel do svých rukou exekuční titul,“ upozorňuje advokát Jiří Hartmann z AK Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři. V případě zajištění úvěru se bude zpravidla jednat o takzvanou vlastní směnku.

Náležitosti směnky

„Aby byla směnka platná, musí mít všechny zákonné náležitosti,“ říká advokátka Barbora Israeljan Mokrošová. Musí tedy obsahovat označení, že jde o směnku, a toto musí být uvedeno přímo ve vlastním textu listiny. Jinými slovy nepostačí pouze nadpis směnka.

V listině musí být také bezpodmínečný příslib zaplatit určitou směnečnou sumu. Jakákoliv podmínka placení by totiž způsobila neplatnost směnky.

Suma musí být vždy uvedena i slovy. Pokud by se lišila částka uvedená číslicemi od té vyjádřené slovně, platila by jako směnečná suma ta slovní. Na směnce nesmí chybět ani jméno toho, kdo má platit, dále jméno toho, komu má být placeno. Rovněž musíte napsat údaj o místě, kde má být placeno. Povinné je také uvedení data a místa vystavení směnky a podpis výstavce.

Vystavena musí být směnka vždy v listinné podobě, tedy na papíře, nemusí jít o žádný formulář. „Podpisy na ní nemusí být ověřeny. Vždy však musí být vlastnoruční a umístěny pod textem směnky,“ dodává Israeljan Mokrošová.

Existují výjimky

Text směnky nemusí obsahovat údaj o splatnosti a místo něj může být uvedena formulace „na viděnou zaplatte“. V tom případě se bude jednat o tzv. směnku na viděnou (vistasměnka). „Ta je splatná ve chvíli, kdy ji věřitel předloží,“ zdůrazňuje Hartmann. Jedno omezení tu však přece jenom je. Obecně platí, že musí být předložena nejpozději do jednoho roku od data vystavení. Strany si však mohou tuto lhůtu prodloužit i zkrátit nebo mohou ve směnce případně určit konkrétní den, před kterým ji předložit nelze.

Pokud údaj splatnosti budete vyplňovat, pak si dejte pozor na přesnou formu. „Nejčastější chybou, která směnku zneplatňuje, je totiž uvedení splatnosti ‚do‘ určitého dne, například do 1. 2. 2016,“ upozorňuje Tomáš Medřický z Epohledávky.cz. Stejně tak by bylo špatně napsat například ‚do poloviny dubna‘. Pokud je na směnce uvedeno datum splatnosti, pak musí být striktně uveden konkrétní den, například 1. 6. 2016. Další častou chybou je podle něj uvádění splatnosti směnečné sumy po splátkách.

Zvláštním druhem směnky je pak tzv. blankosměnka, kdy je některý z údajů při vystavení úmyslně vynechán, aby mohl být kdykoliv na směnku - za sjednaných okolností - dopsán. U úvěru bývá nevyplněná výše dlužné částky. V okamžiku možného vymáhání se tam pak vyplní částka, kterou dlužník aktuálně ještě dluží. „I v takových případech se však bude jednat o směnku až od okamžiku, kdy bude obsahovat veškeré předepsané náležitosti,“ dodává Hartmann.

Na co si dát pozor

Každá směnka je převoditelná na další osobu, a to v jakémkoliv okamžiku své platnosti. Věřitel tak může uspokojit svoje nároky nezávisle na vás jako dlužníkovi. Převoditelnost směnky je možné omezit nebo zcela vyloučit. Musí to však být uvedeno v textu směnky.

„U úvěru pak musí být vždy ke směnce smlouva o úvěru a splátkový kalendář,“ popisuje Medřický. A k samotné směnce se zpravidla podepisuje směnečná dohoda. Její neexistence může mít vliv na zkoumání toho, zda nedošlo mezi stranami k bezdůvodnému obohacení. Na platnost směnky ani na práva a povinnosti z ní plynoucí však toto nemá vliv.

Pokud tedy někdy budete chtít podepsat směnku, velmi dobře to zvažte. Nelze než doporučit vysta-

Platnost Aby byla směnka platná, musí mít všechny náležitosti. Například musí být v listině bezpodmínečný příslib zaplatit určitou sumu. Jakákoliv podmínka placení by totiž způsobila neplatnost směnky. Foto: Shutterstock

vit směnku pouze a jenom v případě, že jste si jisti tím, že váš „partner“ směnku nijak nezneužije. V případě sporu je totiž jen velmi mízná šance se povinností platit zprostit. Pro vaše rozhodnutí by tak měla být zásadní zejména kredibilita a důvěryhodnost toho, s kým jednáte.

Za takové partnery lze považovat například banky a leasingové společnosti. „U nebankovních společností je riziko vystavovat blankosměnku. Mívají totiž vysoké úroky a smluvní pokuty, které se pak do směnky promítnou,“ varuje Medřický. „U takových společností je proto vhodné podepsat pouze

smlouvu o úvěru, kdy lze lichevní smluvní pokuty napadnout při soudním sporu.“

Pokud jde o půjčky mezi podnikateli, je opět důležité si rádně přečíst smlouvu, jestli v ní nejsou uvedeny nepřiměřené úroky a smluvní pokuty, a doporučuje se nevyplňovat blankosměnku.

Fakta

Jaké typy směnek existují

Směnka vlastní: její výstavce bezpodmínečně slibuje, že osobě uvedené ve směnce (směnečnému věřiteli nebo též remitentovi) zaplatí v uvedené době a na uvedeném místě směnečnou sumu. Podstatou této směnky je pak bezpodmínečný slib jejího výstavce zaplatit. Jde tedy o určitou formu dlužnického prohlášení. Slíb by měl být vyjádřen slovem „zaplatím“.

Směnka cizí: její výstavce (trasant) bezpodmínečně přikazuje třetí osobě uvedené ve směnce (tzv. trasát nebo též směnečník), aby za něj osobě uvedené ve směnce (tedy věřiteli) zaplatila v uvedené době a v uvedeném místě směnečnou sumu. Jinými slovy, tuto směnku také vystavuje dlužník, nezavazuje se však peníze zaplatit sám, ale provedení platby přikazuje jiné (třetí) osobě. Tento příkaz by měl být vyjádřen slovem „zaplatte“.

Další dělení: Podle dalších dílčích kritérií se dělí směnky např. dle doby splatnosti, podle toho, kdo je ze směnky oprávněn a zavázán atd.

macek | legal

Specializujeme se na:

- právní služby pro tzv. startupy
- zakládání společností
- závazkové právo
- právo ochranných známek
- vymáhání pohledávek

T: 604 87 36 14 | info@maceklegal.cz

HEYNINGCK & PARTNERS
ADVOCATEN-ADVOKÁTI-ADVOCATES

International law firm

Professional team going the extra mile

Over 20 years of experience

Strong position in the Belgian and Dutch markets

Focus on corporate law, transactions & compliance

Legal services combined with management know-how

Home of cross-cultural approach and open mind-set

WE THINK BUSINESS. WE CROSS BOARDERS.

www.heyninck.cz

INZERCE

PRK
PARTNERS

advokátní kancelář

VÁŠ PARTNER VE STŘEDNÍ EVROPĚ
JIŽ VÍCE NEŽ 20 LET

CHAMBERS
EUROPE
AWARDS
for Excellence
2014
WINNER

2015
právnícká
firma
roku

THE LAWYER
EUROPEAN CONFERENCE & AWARDS
WINNER
Law Firm of the Year - Central Europe
2012

„PRK PARTNERS STOJÍ NA STEJNÉ ÚROVNI S MEZINÁRODNÍMI ESY.“
LEGAL 500

„ZAPŮSOBILI NA NÁS. OPRAVDU.“
CHAMBERS EUROPE

„PRK PARTNERS STÁLA U ZRODU ČESKÉHO PRÁVNÍHO TRHU A PŘEKLENULA
ROZDÍLY MEZI MEZINÁRODNÍMI A LOKÁLNÍMI FIRMAMI.“

IFLR

WWW.PRKPARTNERS.COM

PRAHA | BRATISLAVA | OSTRAVA

